

Salı: 11.30 - 13.20 (371)

Perşembe: 09.30 - 11.20 (371)

<http://ovuncongur.com/dersler/siyaset-sosyolojisi/>

SB 321 – SİYASET SOSYOLOJİSİ

2018-2019 Yaz Dönemi

Hakan Övünç Ongur

Dersin Amacı

Bu derste öğrencilerin Siyaset Bilimi ve Sosyoloji disiplinlerini bir araya getirmelerine yardımcı olabilecek temel kuramlar ve kavramlar tartışılacaktır. Dersin ilk yarısında Siyaset Sosyolojinin temellerini atan Karl Marx, Émile Durkheim ve Max Weber’in ana argümanları ve (bağımlı ve bağımsız) “iktidar” kavramının gelişimi üzerinde durulacaktır. Tarihsel Sosyoloji alt-disiplinin tartışılacağı haftaların ardından, dersin ikinci yarısı neoliberalizm ile toplum arasındaki ilişkinin irdelenmesine ayrılacaktır. David Harvey, Pierre Bourdieu, Georg Simmel ve Georg Lukács gibi isimlerin öne sürdüğü temel kavramların analizi, dersin son haftasındaki “toplumsal cinsiyet” tartışmalarına bağlanacaktır. Dersin sonunda öğrencilerin gündelik yaşamlarını Siyaset Sosyolojisi perspektiflerinden yeniden ele alabilmeleri hedeflenmektedir.

Değerlendirme

1. Derse katılım (%15)
2. Ara sınav (%25)
3. Final (%30)
4. Dönem Ödevi (%30)

Öğrencilerin Yükümlülükleri

Sınavlara ve derslere katılmayacak öğrencilerin, söz konusu mazeretlerini öğretim elemanına bildirmeleri gerekmektedir.

Bu derste, öğretim elemanının özel izni olmadan ses/görüntü kaydı almak kesinlikle yasaktır. Aksi durumda, cezai işlem başlatılacak ve bu eylemi gerçekleştirdiği saptanan öğrencilerin hiçbir sınavı/ödevi değerlendirmeye alınmayacaktır.

Ders planında sunulmuş olan okumaların bir kısmı zorunlu nitelikte diğer bir kısmı ise tavsiye niteliğindedir. Ders planında zorunlu nitelikteki okumaların yanında (+) işareti bulunmakta ve öğrencilerden, sınavlardan ve derse gelmeden önce bu okumaları yapmaları ve değişikliklerden haberdar olmak amacıyla dersin internet sayfasına üye olmaları beklenmektedir.

Tavsiye Edilen Ek Okumalar

Siyaset Sosyolojisi dersi kapsamındaki konular üzerinde çalışmak veya bu konular üzerine yoğunlaşmak isteyen, aynı zamanda bu dersteki tartışmalardan en fazla verimi alabilme amacıyla olan öğrenciler için aşağıdaki Türkçe okuma listesindeki temel eserler tavsiye niteliğinde eklenmiştir.

- Berch Berberoğlu, *Klasik ve Çağdaş Sosyal Teoriye Giriş: Eleştirel Bir Perspektif*, C. Cemgil (çev.), 2009/2012, İstanbul: İBÜY.
- Cemil Meriç, *Umrandan Uygurluğa*, 2017, İstanbul: İletişim.
- Charles Wright Mills, *Toplumbilimsel Düşün*, Ü. Oskay (çev.), 1959/2007, İstanbul: Der.
- Elisabeth Özdalga (der.), *Tarihsel Sosyoloji*, 2016, Ankara: Doğu-Batı.
- Eric Hobsbawm, *Kısa 20. Yüzyıl, 1914-1991: Aşırılıklar Çağı*, Y. Alogan (çev.), 1994/2017, İstanbul: Everest.
- Eric Hobsbawm ve Terence Ranger (der.), *Geleneğin İcadı*, M.M. Şahin (çev.), 1983/2006, İstanbul: Agora.
- Federico Finchelstein, *Faşizmden Popülizme*, A. Karatay (çev.), 2017/2019, İstanbul: İletişim.
- Fikret Şenses, *İktisada (Farklı Bir) Giriş*, 2017, İstanbul: İletişim.
- Frédéric Lordon, *Kapitalizm, Arzu ve Kölelik: Marx ve Spinoza'nın İşbirliği*, A. Terzi (çev.), 2010/2013, İstanbul: Metis.
- Güney Çeğin ve İbrahim Şirin (der.), *Türkiye'de Siyasal Şiddetin Boyutları*, 2014, İstanbul: İletişim.
- Hans Freyer, *Sosyoloji Kuramları Tarihi*, T. Çağatay (çev.), 1930/2015, Ankara: Doğu-Batı.
- İhsan Sezal (der.), *Sosyoloji*, 2002/2017, İstanbul: Beta.
- Karl Marx, *Yabancılaşma*, K. Somer vd. (çev.), 2000/2013, Ankara: Sol.
- Manuel Castells, *Kent, Sınıf, İktidar*, A. Türkün (çev.), 1978/2014, Ankara: Phoenix.
- Martin Carnoy, *Devlet ve Siyaset Teorisi*, S. Coşar vd. (çev.), 1984/2013, Ankara: Dipnot.
- Meral Sağır ve Serkan Akıllı, *Siyaset Sosyolojisi Yazıları*, 2004, Ankara: Siyasal.
- Nur Vergin, *Siyasetin Sosyolojisi: Kavramlar, Tanımlar, Yaklaşımlar*, 2003/2016, İstanbul: Doğan.
- Philippe Braud, *Siyaset Sosyolojisi*, E.C. Gürcan (çev.), 2014/2017, Ankara: İmaj.
- Ruth A. Wallace ve Alison Wolf, *Çağdaş Sosyoloji Kuramları: Klasik Geleneğin Genişletilmesi*, L. Elburuz ve M.R. Aras (çev.), 2002/2012, Ankara: Doğu-Batı.
- Ziya Gökalp, *Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak*, 1918/2017, İstanbul: Ema.

30 Nisan – 2 Mayıs 2019 – Siyaset Tamam da... Sosyoloji?

- Tom Bottomore, *Siyaset Sosyolojisi*, E. Mutlu (çev.), 1988/2017, İstanbul: İletişim, ss. 7-23. (+)
- Michael Drake, *Political Sociology For A Globalizing World*, 2010, Cambridge: Polity, ss. 3-24. (+)
- Alexander M. Hicks, Thomas Janoski ve Mildred A. Schwartz, “Yeni Bin Yılda Siyaset Sosyolojisi,” *Siyaset Sosyolojisi: Devletler, Sivil Toplumlar ve Küreselleşme* içinde, T. Janoski vd. (der.), E.D. Ela vd. (çev.), 2005/2013, İstanbul: Phoenix, ss. 9-15.
- Maurice Duverger, *Siyaset Sosyolojisi*, Ş. Tekeli (çev.), 1966/2008, İstanbul: Varlık, ss. 18-23.
- Robert Ezra Park, *Sosyoloji ve Sosyal Bilimler: Sosyoloji Bilimine Giriş – I*, D.B. Aksel (çev.), 1922/2017, İstanbul: Pinhan, ss. 45-65.
- André Botelho, “Political Sociology: State-Society Relations,” *Current Sociology Review*, 62(6), 2014, ss. 868-885.

✓ Film: *Dr. Strangelove or: How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb* (Yön. Stanley Kubrick, 1964)

7-16 Mayıs 2019 – Entelektüel Borç Ödemesi: Marx, Durkheim, Weber

- Karl Marx, *Kapital: Ekonomi Politiğin Eleştirisi - I. Cilt*, M. Selik ve N. Satılğan (çev.), 1867/2013, İstanbul: Yordam, ss. 181-227. (+)
- Émile Durkheim, *Toplumsal İşbölümü*, Ö. Ozankaya (çev.), 1893/2006, İstanbul: Cem, ss. 99-165. (+)
- Max Weber, *Ekonomi ve Toplum - Cilt I*, L. Boyacı (çev.), 1922/2012, İstanbul: Yarım, ss. 331-374. (+)
- George Ritzer, *Toplumun McDonaldlaştırılması: Çağdaş Toplum Yaşamının Değişen Karakteri Üzerine Bir İnceleme*, Ş. S. Kaya (çev.), 1993/2011, İstanbul: Ayrıntı, ss. 46-68.
- Bob Jessop, "Marxist Approaches to Power," *Political Sociology* içinde, E. Amenta, K. Nash & A. Scott (der.), 2012, Oxford: Wiley-Blackwell, ss. 3-14.
- Hadi Sohrabi, “A Durkheimian Critique of Contemporary Multiculturalism,” *Ethnic and Racial Studies*, 2019, ss. 1-22.
- András Körösenyi, “The Theory and Practice of Plebiscitary Leadership: Weber and the Orbán Regime,” *East European Politics and Societies and Cultures*, 33(2), 2019, ss. 280-301.

✓ Film: *Spartacus* (Yön. Stanley Kubrick, 1960)

21-30 Mayıs 2019 – İktidarın Niteliği Üzerine... Bağımlı vs. Bağımsız?

- Mark Haugaard ve Stewart R. Clegg, “Why Power Is the Central Concept of the Social Sciences?,” *The Handbook of Power* içinde, S.R. Clegg ve M. Haugaard (der.), 2013, Londra: Sage, ss. 1-24. (+)
- Antonio Gramsci, *Seçme Yazılar 1916-1935*, D. Forgacs (der.), İ. Yıldız (çev.), 2010, Ankara: Dipnot, ss. 271-301. (+)
- Friedrich Pollock, “State Capitalism: Its Possibilities and Limitations,” *The Essential Frankfurt School Reader* içinde, A. Arato & E. Gebhardt (der.), 1941/1990, New York: Lexington, ss. 71-94.
- Vilfredo Pareto, *Seçkinlerin Yükselişi ve Düşüşü: Kuramsal Bir Sosyoloji Uygulaması*, M. Z. Doğan (çev.), 1901/2015, Ankara: Doğu-Batı, ss. 60-90. (+)
- Joseph Schumpeter, *Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi*, Hasan İlhan (çev.), 1942/2010, İstanbul: Alter, ss. 349-370.
- Michael Drake, *Political Sociology For A Globalizing World*, 2010, Cambridge: Polity, ss. 25-51.
- Cas Mudde, “The Populist Zeitgeist,” *Government and Opposition*, 39(4), 2004, ss. 541-563.
- Pertti Alasuutari, “Authority As Epistemic Capital,” *Journal of Political Power*, 11(2), 2019, ss. 165-190.
  - ✓ Film: *Full Metal Jacket* (Yön. Stanley Kubrick, 1987)

11-20 Haziran 2019 – Tarihsel Sosyolojiye Giriş

- İbni Haldun, *Mukaddime - II. Kitap*, T. Dursun (çev.), 1377/2013, İstanbul: Kaynak, ss. 15-51. (+)
- Charles Tilly, *Zor, Sermaye ve Avrupa Devletlerinin Oluşumu*, K. Emiroğlu (çev.), 1992/2001, İstanbul: İmge, ss. 35-67. (+)
- Barrington Moore Jr., *Diktatörlüğün ve Demokrasinin Toplumsal Kökenleri: Çağdaş Dünyanın Yaratılmasında Soylunun ve Köylünün Rolü*, Ş. Tekeli ve A. Şenel (çev.), 1966/2011, İstanbul: İmge, ss. 481-524.
- Theda Skocpol, *Devletler ve Toplumsal Devrimler: Fransa, Rusya ve Çin'in Karşılaştırmalı Bir Çözümlemesi*, E. Türközü (çev.), 1979/2004, İstanbul: İmge, ss. 23-91.
- Michael Mann, *States, War and Capitalism: Studies in Political Sociology*, 1988/1992, Oxford: Blackwell, ss. 146-165.
- James Mahoney, “Path Dependence In Historical Sociology”, *Theory and Society*, 29 (1), 2000, s. 507-548.
- Tuna Tasan-Kok, “Analyzing Path Dependence to Understand Divergence: Investigating Hybrid Neo-Liberal Urban Transformation Processes in Turkey,” *European Planning Studies*, 23(11), 2015, ss. 2184-2209.

- ✓ Film: *2001 – A Space Odyssey* (Yön. Stanley Kubrick, 1968)

25 Haziran – 4 Temmuz 2019 – Neoliberalizm ve Toplum

- Karl Polanyi, *Büyük Dönüşüm: Çağımızın Siyasal ve Ekonomik Kökenleri*, A. Buğra (çev.), 1944/2005, İstanbul: İletişim, ss. 33-70. (+)
- David Harvey, *Neoliberalizmin Kısa Tarihi*, A. Onacak (çev.), 2005/2015, İstanbul: Sel, ss. 9-46. (+)
- David Harvey, “The Spatial Fix - Hegel, Von Thünen, and Marx,” *Antipode*, 13(3), 1981, ss. 1-12.
- Kees van der Pijl, “Capital and the State System: A Class Act,” *Cambridge Review of International Affairs*, 20(4), 2007, ss. 619-637.
- Valentine M. Moghadam, “Global Social Movements and Transnational Advocacy,” *Political Sociology* içinde, E. Amenta, K. Nash & A. Scott (der.), 2012, Oxford: Wiley-Blackwell, ss. 408-420.
- Jodi Dean, “Occupy Wall Street: Forcing Division,” *Constellations*, 21(3), 2014, ss. 382-389.
- Galip L. Yalman, “Crises As Driving Forces of Neoliberal ‘Transformismo:’ The Contours of the Turkish Political Economy Since the 2000s,” *The Palgrave Handbook of Critical International Political Economy* içinde, A. Cafrunny vd. (der.), 2016, Londra: Palgrave, ss. 239-266.
- Ziya Öniş, “Turkey Under the Challenge of State Capitalism: The Political Economy of the Lare AKP Era,” *Southeast European and Black Sea Studies*, 2019, ss. 1-25.

✓ Film: *A Clockwork Orange* (Yön. Stanley Kubrick, 1971)

9-18 Temmuz 2019 – Habitus, Alan, Şeyleşme ve Simgesel Şiddet

- Pierre Bourdieu, *Ayırım: Beğeni Yargısının Toplumsal Eleştirisi*, D. Fırat (çev.), 1979/2015, Ankara: Heretik, ss. 253-329. (+)
- Pierre Bourdieu, *Devlet Üzerine: Collège de France Dersleri, 1989-1992*, A. Sümer (çev.), 2016, İstanbul: İletişim, ss. 17-39. (+)
- Georg Lukács, *Tarih ve Sınıf Bilinci*, Y. Öner (çev.), 1968/2014, İstanbul: Belge, ss. 205-251. (+)
- Stuart Hall, *Tarihin İronileri – Annie Paul ile Söyleşiler*, U. Özmakas (çev.), 2004/2016, İstanbul: Zoomkitap, ss.77-84.
- Horst Helle, *The Social Thought of Georg Simmel*, 2015, Londra: Sage, ss. 7-22.
- Mehmet Orhan, “Political Violence, Asabiyya and Identity,” *Identities*, 25(3), 2018, ss. 266-283.
- Rodolfo Leyva, “Towards A Cognitive-Sociological Theory of Subjectivity and Habitus Formation in Neoliberal Societies,” *European Journal of Social Theory*, 22(2), 2019, ss. 250-271.

✓ Film: *Eyes Wide Shut* (Yön. Stanley Kubrick, 1999)

23-25 Temmuz 2019 – Toplumsal Cinsiyet

- R.W. Connell, *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar: Toplum, Kişi ve Cinsel Politika*, C. Soydemir (çev.), 1987/2016, İstanbul: Ayrıntı, ss. 9-47. (+)
- Judith Butler, *Cinsiyet Belası: Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi*, B. Ertür (çev.), 1999/2016, İstanbul: Metis, ss. 43-90. (+)
- Josephine Donovan, *Feminist Teori: Entelektüel Gelenekler*, A. Bora vd. (çev.), 2000/2016, İstanbul: İletişim, ss. 349-404.
- Cordelia Fine, *Toplumsal Cinsiyet Yanılsaması: Zihnimiz, Toplum ve Nörocinsiyetçilik Nasıl Fark Yaratıyor?*, K. Tanrıyar (çev.), 2010/2011, İstanbul: Sel, ss. 201-242.
- Joseph Marchia ve Jamie M. Sommer, “(Re)Defining Heteronormativity,” *Sexualities*, 2017, ss. 1-29.
- Mari Norbakk, “Men of Light Blood: Revolution Stories, Humor, and Masculine Capital in Egypt,” *Men and Masculinities*, 21(3), 2018, ss. 328-340.

✓ Film: *Lolita* (Yön. Stanley Kubrick, 1962)

DÖNEM ÖDEVLERİ HAKKINDA

Dersin içeriği dâhilinde tüm öğrencilerden, ikili gruplar halinde ve bu derste tartışılan herhangi iki kavram ya da teori çerçevesinde, okuma listesinde verilen filmlerden bir tanesi hakkında aşağıdaki şemaya uygun bir eleştirel makale yazması beklenmektedir.

- Kısaca, seçilen film ne hakkındadır? Filmin bu ‘meselesi’, neden siyasetle ilgili bir ‘olay’ sayılmalıdır?
- Filmde öne çıkan hangi sahneler, seçtiğiniz kavram/teori ile açıklanabilir? Nasıl?
- Seçilen kavramın/teorinin ve kavramın/teorinin sahibi olan düşünürün hangi varsayımları ve argümanları, filmin söz konusu sahnelerine uygulanabilir veya bu sahnelerin ‘teorik’ bir çerçevede ele alınabilmesini sağlar?
- Seçtiğiniz kavram/teori neden filmi açıklamak için en uygun kavramdır?
- Ödevleri değiş tokuş yaptıktan sonra - grup arkadaşınızın seçtiği kavram/teori ve film arasında kurduğu ilişki hangi noktalarda eleştirilebilir/yanlışlanabilir? Sizin seçmiş olduğunuz kavram, bu filmi açıklamaya neden daha uygundur?

Tüm ödevler için uyulması gereken kurallar şu şekildedir:

- Seçtiğiniz filmi, seçtiğiniz kavramı/teoriyi ve grup arkadaşınızı, en geç 4. haftanın sonuna kadar bildirmiş olmanız gerekmektedir.
- Seçmiş olduğunuz kuram ile filmi açıkladığınız kısım için 1,000-1,800 kelime arasında bir makale yazmanız; yazmış olduğunuz bu makaleyi grup arkadaşınıza göndermeniz; ve kendisinden aldığınız ödev için 500-750 kelime arasında bir eleştiri yazısı yazmanız gerekmektedir.
- Yanıt dosyanızı, grup arkadaşınızla ortak olarak, Microsoft@Word formatında, Times New Roman, 12 punto, çift satır aralıklı ve her iki yana dayalı şekilde hazırlayınız. Word dosyanızın başlığı (İsim 1, İsim 2, Film Adı) biçiminde yazılmış olmalıdır.
- Her bir öğrencinin, seçtiği kavram ile ilgili en az 5 tane referans kaynak kullanması ZORUNLUDUR. Referanslar için aşağıdaki formatı kullanabilirsiniz:
  - o Kitap için: Yazarın Adı, *Kitap Adı*, Basım Yeri: Yayıncı Adı, Yayımlanma Yılı, s. sayfa numarası.
  - o Editörlü Kitap için: Yazarın Adı, "Kitaptaki Bölümün Adı", *Kitap Adı* içinde, Editörün Adı (der.), Basım Yeri: Yayıncı Adı, Yayımlanma Yılı, s. sayfa numarası.
  - o Dergi için: Yazarın Adı, "Makalenin Adı", *Derginin Adı*, cilt(sayı), Yayımlanma Yılı, s. sayfa numarası.
  - o Gazete için: Yazarın Adı, "Gazete Haberinin/Makalesinin Adı", *Gazete Adı*'nda yayımlanan makale, Yayımlanma Tarihi.
  - o İnternet Kaynakları için: Yazarın Adı, "Haberin/Makalenin/Yazının Adı", <http://www...>
- Seçtiğiniz film ve kavram hangisi olursa olsun, verdiğiniz yanıtın “doğruluğu”ndan çok, sizin soruya getirdiğiniz “yorum/eleştiri/fikir” değerlendirilecektir.

Ödevlerinizin her aşamasında grup arkadaşları olarak birbirinizden sorumlu olduğunuzu belirtmek isterim. Doğrudan internetten veya başka kaynaklardan kopyala-yapıştır şeklinde verilen ödevlerin bu biçimde olduğunu önce arkadaşınıza, sonra da bana bildirmeniz ZORUNLUDUR. Böyle bir durumla daha sonra karşılaşılırsa, söz konusu problemden arkadaşınız kadar sizin de sorumlu olacağınızı söylemek durumundayım.

Dönem Ödevi Taslağı

1) Giriş (100-200 kelime)

- Hangi film seçildi?
- Seçilen film hangi teori ya da kavram ile açıklanacak?
- Neden bu teori ya da kavram seçildi?

2) Filmin kısa bir özeti (100-200 kelime)

- Konusu, ana teması, mesajı
- Ana karakterleri

3) Teori Bölümü (400-700 kelime)

- Seçilen teorinin ortaya çıktığı zaman dilimi hakkında kısa bir bilgi
- Seçilen teorinin amacı
- Seçilen teorinin temel varsayımları, kavramları, argümanları
- Seçilen teoriye yönelik temel eleştiriler

4) Film - Teori Karşılaştırması (400-700 kelime)

- Filmden seçilen sahne 1: Seçilen teorinin hangi kavramı ile uyumlu, neden?
- Filmden seçilen sahne 2: Seçilen teorinin hangi kavramı ile uyumlu, neden?
- Filmden seçilen sahne 3: Seçilen teorinin hangi kavramı ile uyumlu, neden?

5) Grup arkadaşına eleştiri (500-750 kelime)

- Grup arkadaşı aynı filmi hangi farklı teori ile ya da kavramla açıklamış, bunu yapma sebebi nedir?
- Grup arkadaşının seçtiği üç sahne ile eşleştirdiği teoride hatalı yaklaşımlar, doğrular ve mümkünse olası düzeltmeler nelerdir?
- Genel olarak grup arkadaşı hangi kavramlar ya da konular konusunda problem yaşamıştır?

6) Referanslar - Bibliyografya